

Leczenie osteoporozy w Polsce stan 2010 -2015

Piotr Głuszko

W 2010 r w 27 krajach UE 3.490 000 nowych złamań osteoporotycznych

Kanis JA, Borgstrom F, Compton J, et al. SCOPE: a scorecard for osteoporosis in Europe.
Arch Osteoporos 2013;8:144

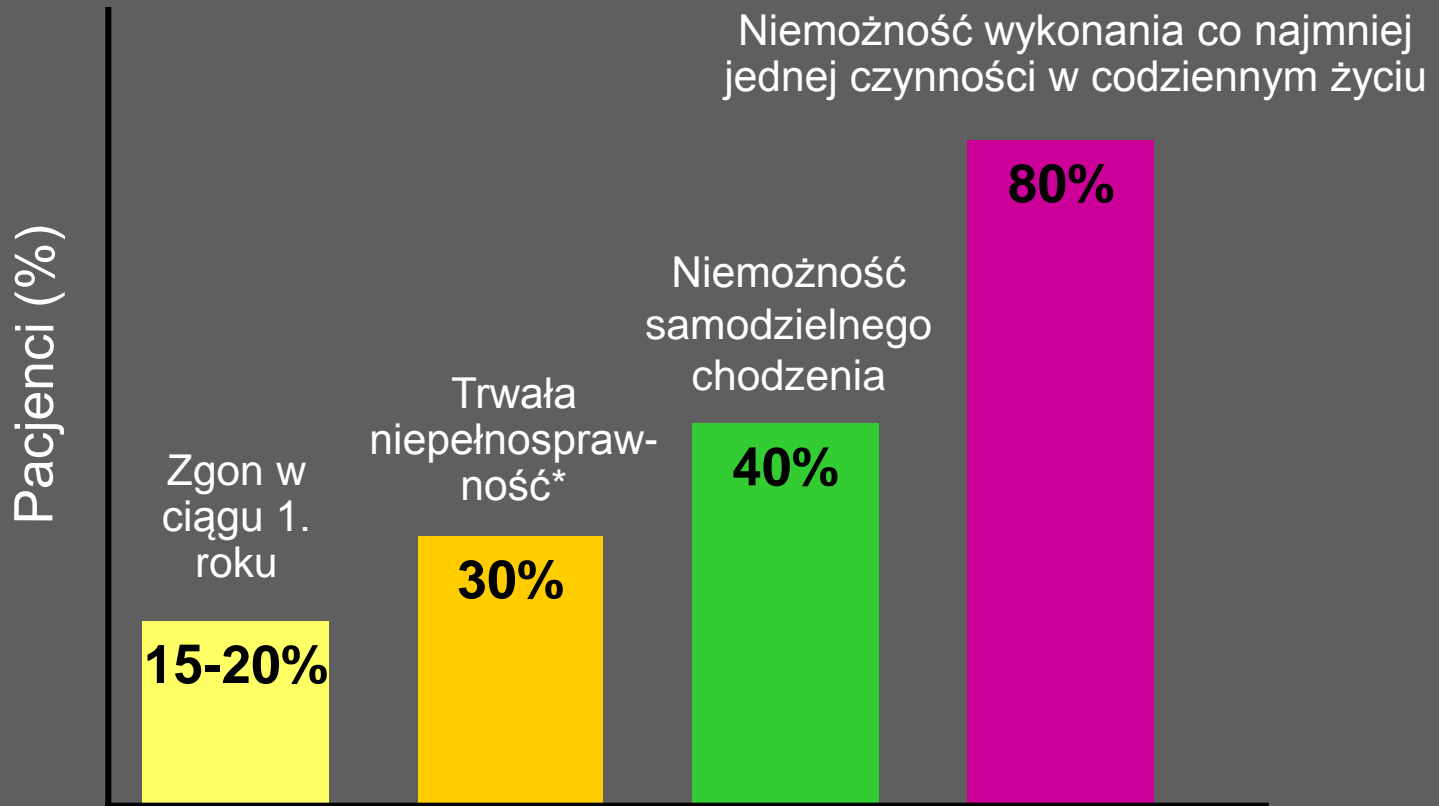
W roku 2010 w UE liczba zgonów związanych z osteoporotycznym złamaniem:

43 000

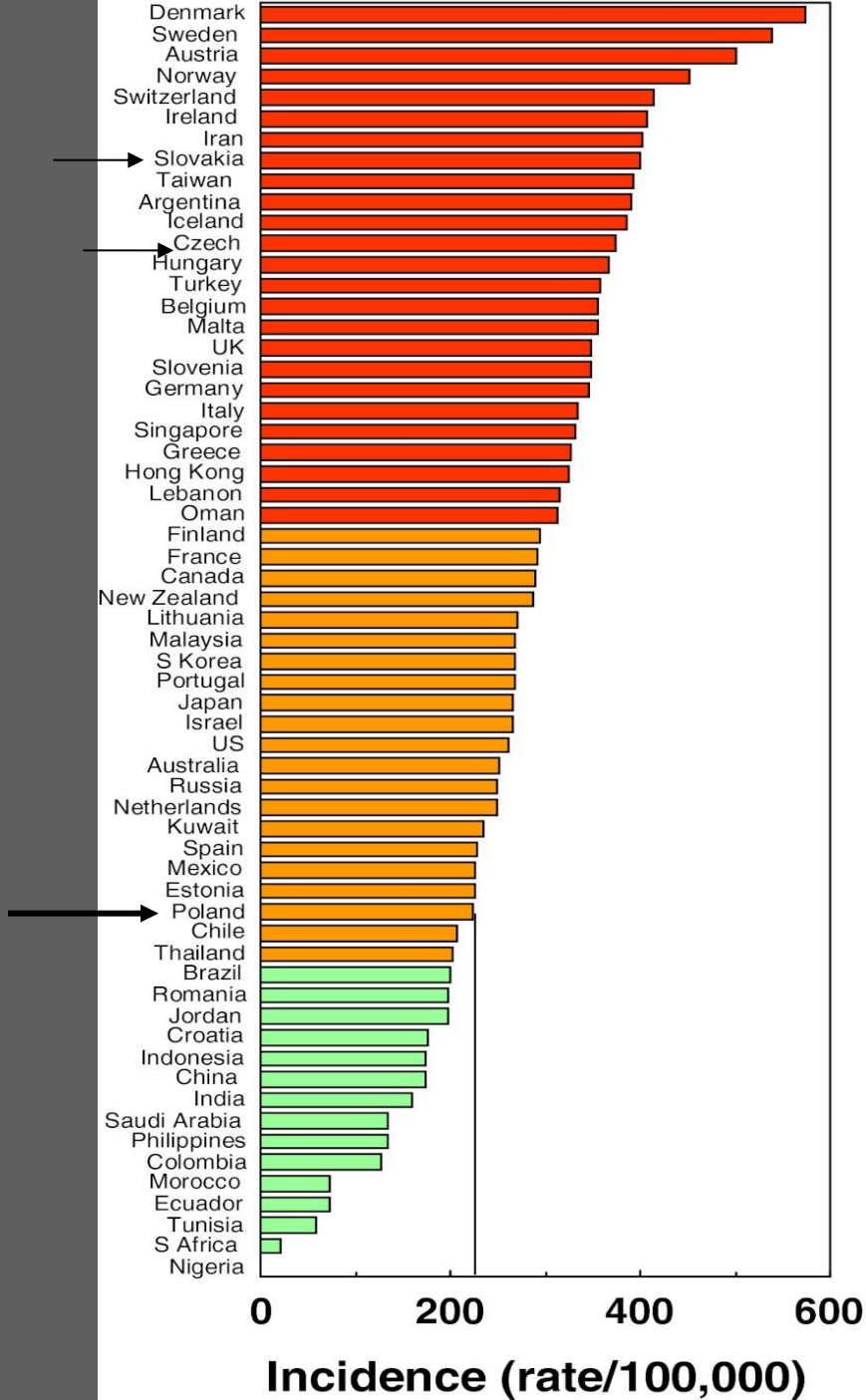
Kanis JA i wsp Osteoporosis Int.2012

Wszystkie złamania związane są z nasileniem się problemów zdrowotnych¹

1 rok po złamaniu b.k.k.u. („biodra”)

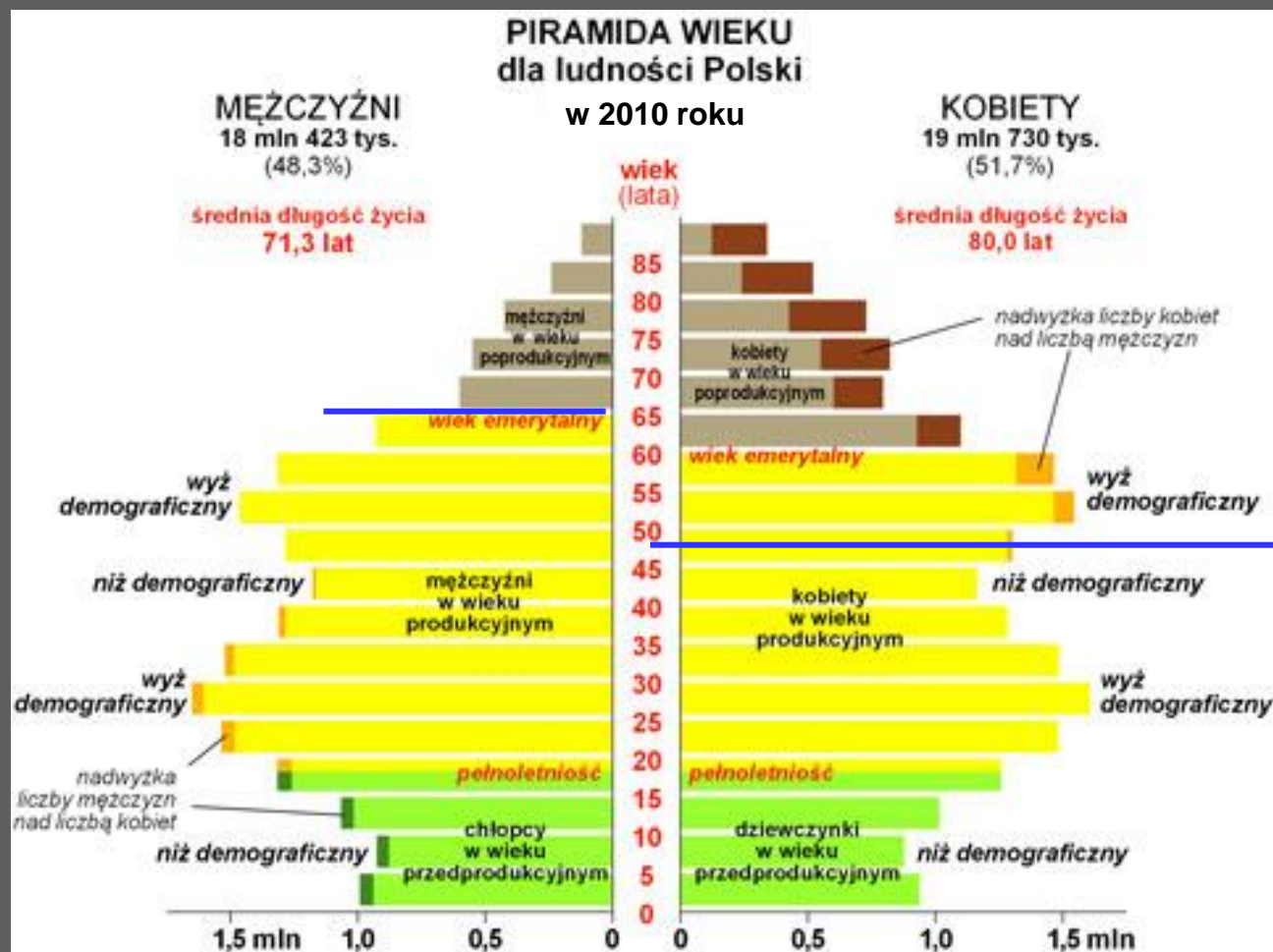
*Dotyczy pacjentów, którzy stają się wymagającymi opieki lub są przenoszeni do domu opieki po raz pierwszy

Age-standardised annual incidence of hip fractures in women (/100,000) according to country together with the colour codes

Hernlund E, Svedbom A et al. Arch.Osteop.2013,8,136

2013. Polish capita average age is about 39 years

Przeciętny czas trwania życia w Polsce r.2013

woj. podlaskie : kobiety 82,4	mężczyźni 74,8
woj. łódzkie: kobiety 80.1	mężczyźni 70,7

Table 2 Poland

Estimated number of women and men with osteoporosis (defined as a T-score ≤ -2.5 SD), female-derived reference ranges at the femoral neck, 2010 [5].

Age (years)	Women	Men	
50–54	98,532	37,075	
55–59	148,512	48,615	
60–64	166,738	57,420	
65–69	155,944	43,290	
70–74	228,222	42,588	
75–79	279,000	45,526	
80+	432,824	64,242	
50+	1,509,772	338,756	≈ 1 848 528 liczba chorych na osteoporozę

Osteoporoza w Polsce

Chorych ok.. 2 000 000

kobiety 1 509 772

mężczyźni 338,759

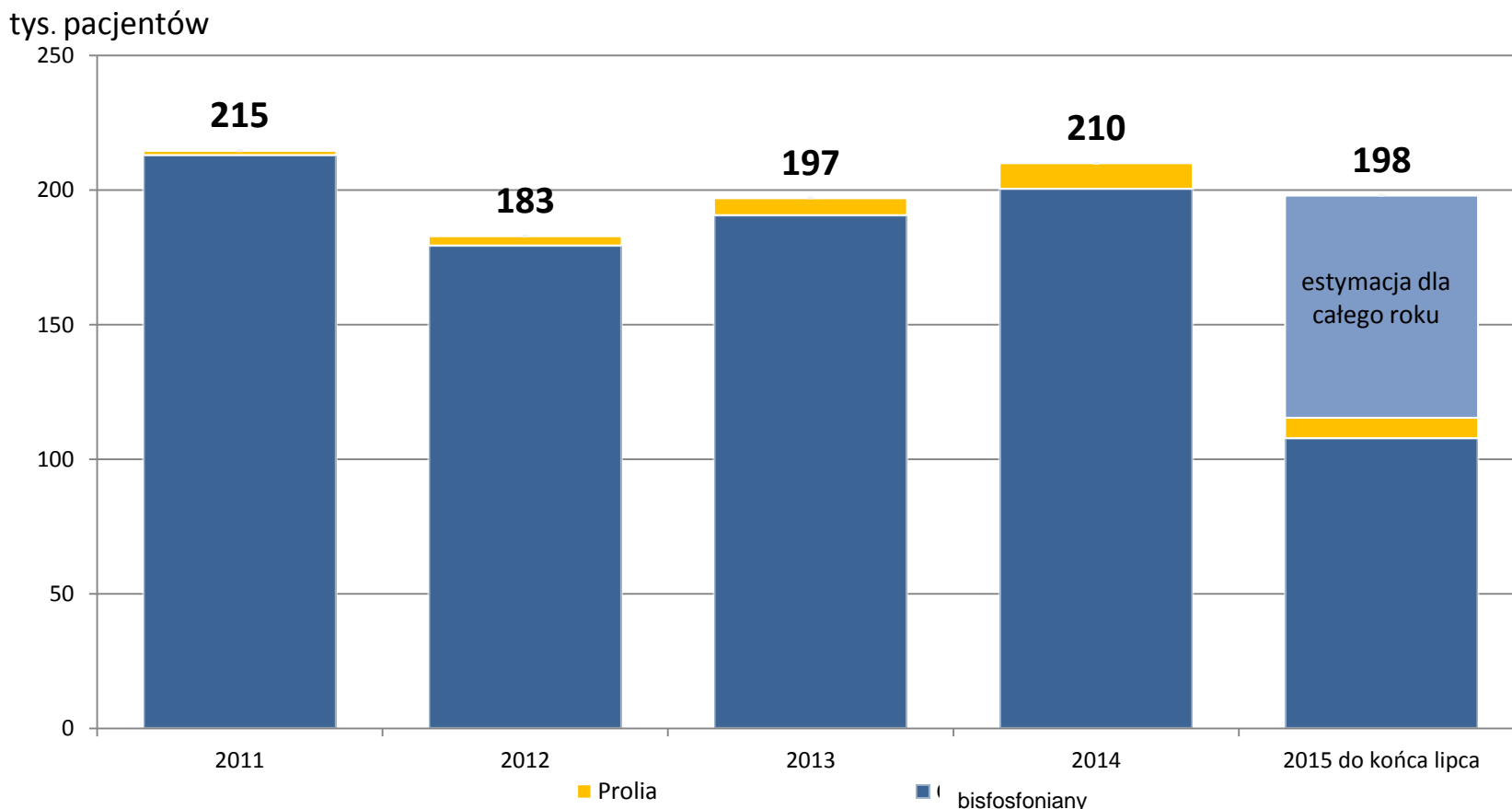
Ivergard M i wsp.2013

Leczonych farmakologicznie w sposób kontrolowany ok. 200 000

W Polsce tylko ok. 200 tys. pacjentów rocznie jest leczonych z powodu osteoporozy

Wielkość rynku leczenia osteoporozy w Polsce (dane IMS)

Źródło:

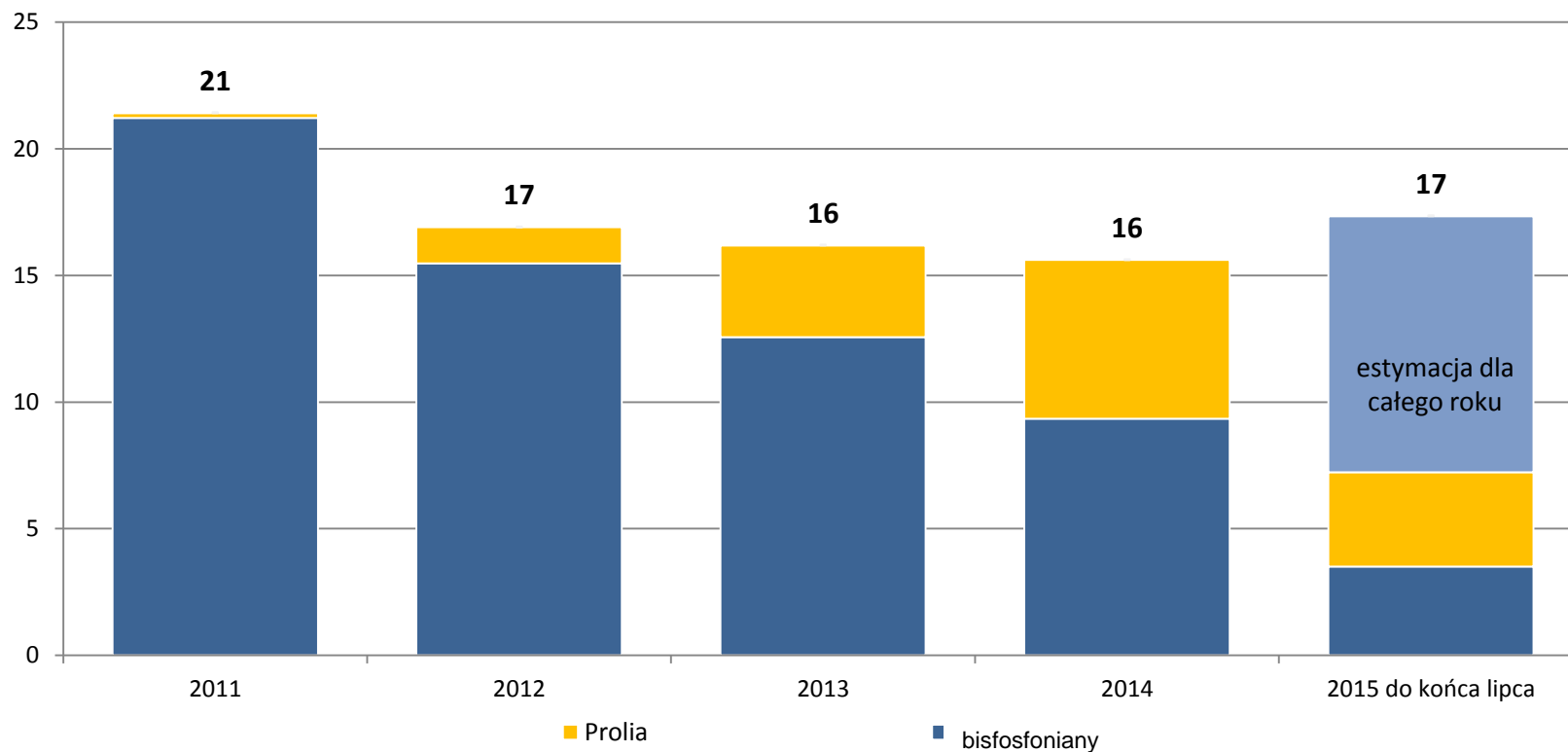
IMS National Sales Data, MAT/8/2014, Value (PLN), M05B3 BISPHOSPH OSTEOPOROSIS and M05B9 OTH BONE CALCIUM REGULAT © 2014 IMS Health and its affiliates. All rights reserved. Wyliczenie liczby pacjentów na podstawie liczby pełnych terapii w oparciu o dane o ilości sprzedanych opakowań poszczególnych produktów oraz przelicznika DDD według WHO (Definiowana Dawka Dobowa)

Wielkość nakładów NFZ na leki w osteoporozie od 4 lat utrzymuje się na stałym poziomie

Wartość sprzedaży leków stosowanych w leczeniu osteoporozy (dane NFZ)

mIn PLN

Dlaczego tak mało leczonych?

Czy wprowadzenie polskiej wersji FRAX zwiększyło grupę leczonych?

NIE!

Czy opublikowanie europejskich i polskich (2011, 2013) **zaleceń postępowania diagnostycznego i leczniczego w osteoporozie** zwiększyło grupę leczonych ?

NIE!

Czy częściowa refundacja denosumabu dla kobiet i refundacja rizedronianu w GIO zwiększyła liczbę leczonych ?

NIE!

Czy liczne kursy, konferencje dla lekarzy, publikacje, szeroka edukacja społeczeństwa, akcje medialne zwiększyły liczbę leczonych?

NIE!

Gdzie są ograniczenia, bariery i jakie?

- brak pewnych danych epidemiologicznych dotyczących liczby złamań osteoporotycznych w Polsce i kosztów ich leczenia
- ograniczona liczba poradni leczenia osteoporozy w ramach NFZ
- niewielka liczba aparatów densytometrycznych (DXA) jedna z najmniejszych w Europie
- brak leczenia farmakologicznego większości chorych po złamaniach
- pomijany problem osteoporozy u mężczyzn
- kryteria rozpoznania osteoporozy sprowadzone tradycyjnie do DXA $Tscore < -2,5$
- stosunkowo wysokie koszty leczenia i ograniczona refundacja leków
- pomijany problem ryzyka upadków i brak prewencji osteoporozy wtórnych

Poradnie leczenia osteoporozy 2012

Wartość umów NFZ 8 994 tys. zł

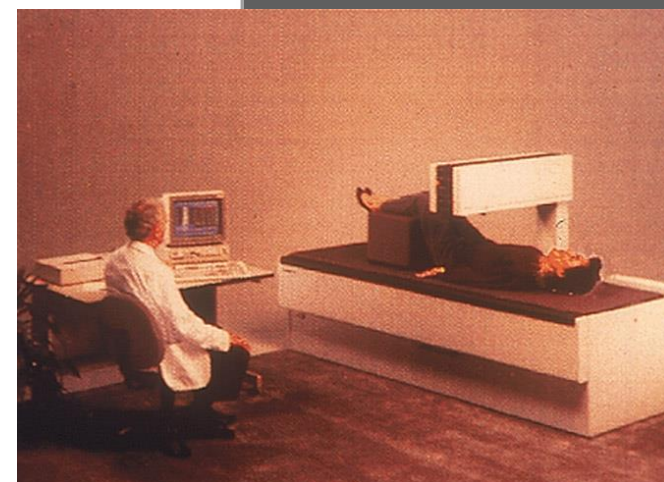
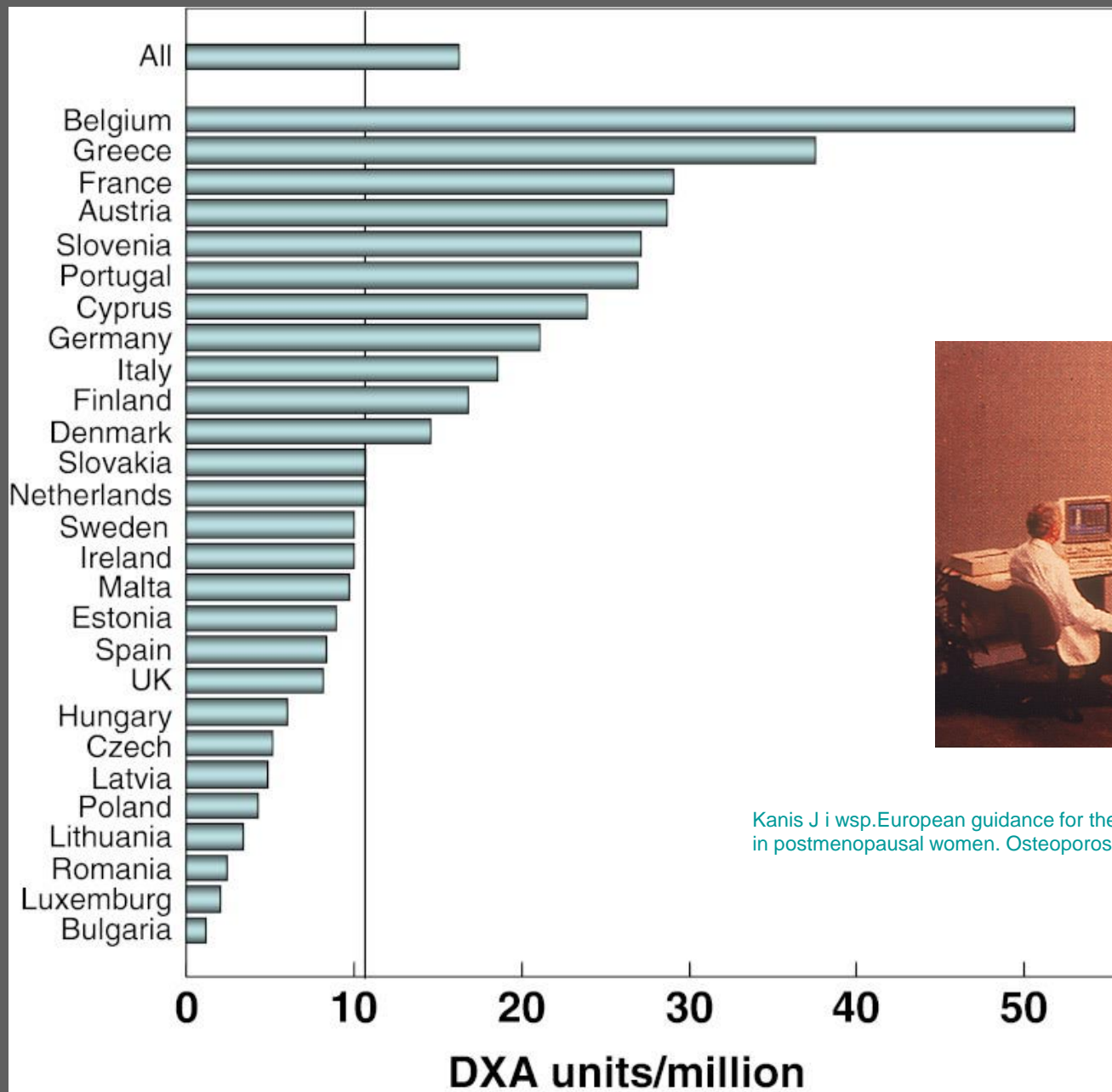
Największe wartości :

1. Mazowieckie 4 499 tys. zł
2. Łódzkie 1.208 tys. zł
3. Warmińsko-Mazurskie 529 tys. zł

Najmniejsze wartości :

14. Świętokrzyskie 53 tys. zł
15. Pomorskie 7 tys. zł
16. Zachodniopomorskie 0 zł

Liczba densytmetrów / milion mieszkańców

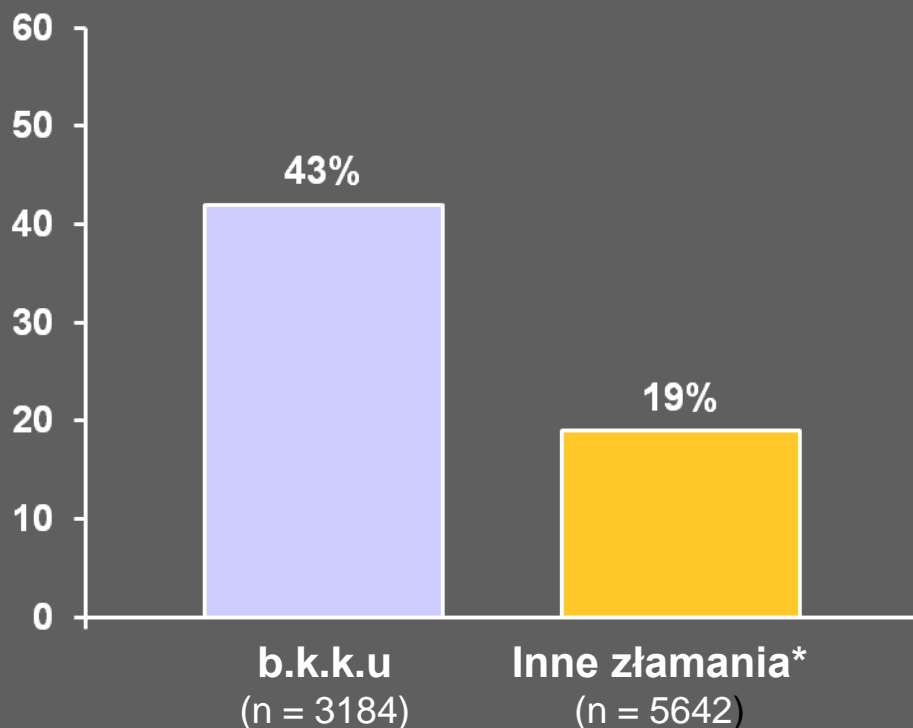

Kanis J i wsp. European guidance for the diagnosis and management of osteoporosis in postmenopausal women. *Osteoporos Int.* 2013; 24(1): 23–57

Większość pacjentów nie otrzymuje leczenia w pierwszym roku następującym po złamaniu z powodu osteoporozy¹

Nawet 80% kobiet nie otrzymuje leczenia przeciw osteoporozie po wystąpieniu złamania¹

Pacjenci otrzymujący leczenie przeciwosteoporotyczne (%)

Leczenie po doznanym złamaniu niskoenergetycznym
10-12.2006 (Anglia, Walia i Irlandia Północna), n = 8826

* Jakiegokolwiek złamanie inne niż złamanie b.k.k.u, włączając złamania kręgow, kości promieniowej lub/ oraz łokciowej, kości ramiennej lub miednicy
1. National Clinical Audit of Falls and Bone Health (2007). Clinical Effectiveness and Evaluation Unit, RCP, Londyn. 2. Freedman KB i wsp. *J Bone Joint Surg Am* 2000;82-A:1063-1070. 3. Harrington JT i wsp. *Arthritis Rheum* 2002;47:651-654. 4. Bauer DC. *Am J Med* 2000;109:338-339. 5. Kamel HK i wsp. *Am J Med* 2000;109:326-328

Osteoporoza u mężczyzn często nie jest rozpoznawana i nie jest leczona

- W Europie Zachodniej ok. 3.600 000 mężczyzn w wieku ≥ 50 lat cierpi na osteoporozę. 70% nie otrzymuje leczenia

kraj	Populacja mężczyzn ≥ 50 r.ż w milionach	Populacja mężczyzn ≥ 50 r.ż z osteoporozą w tysiącach (%)	Liczba i odsetek mężczyzn leczonych tys.(%)	Odsetek mężczyzn nieleczonych %
Francja	10'318	694 (6.7)	286 (2.8)	58.8
UK	10'030	673 (6.7)	198 (2.0)	70.6
Niemcy	15'195	997 (6.6)	158 (1.0)	84.2
Włochy	10'710	745 (7.0)	204 (1.9)	72.6
Hiszpania	7'200	492 (6.8)	275 (3.8)	44.1
Szwecja	1'645	112 (6.8)	21 (1.3)	81.3
razem	53'453	3'600 (6.7)	1'120 (2.1)	68.9

PRZYBLIŻONY ROCZNY KOSZT KURACJI POLSCE

1. doustne bisfosfoniany generyczne → 30% < 200 PLN

2. ranelinian strontu ok. 1800 PLN

3. bisfosfoniany *i.v. dożylny*

ibandronian

ok. 1900 PLN

zoledronian

ok. 1900 PLN

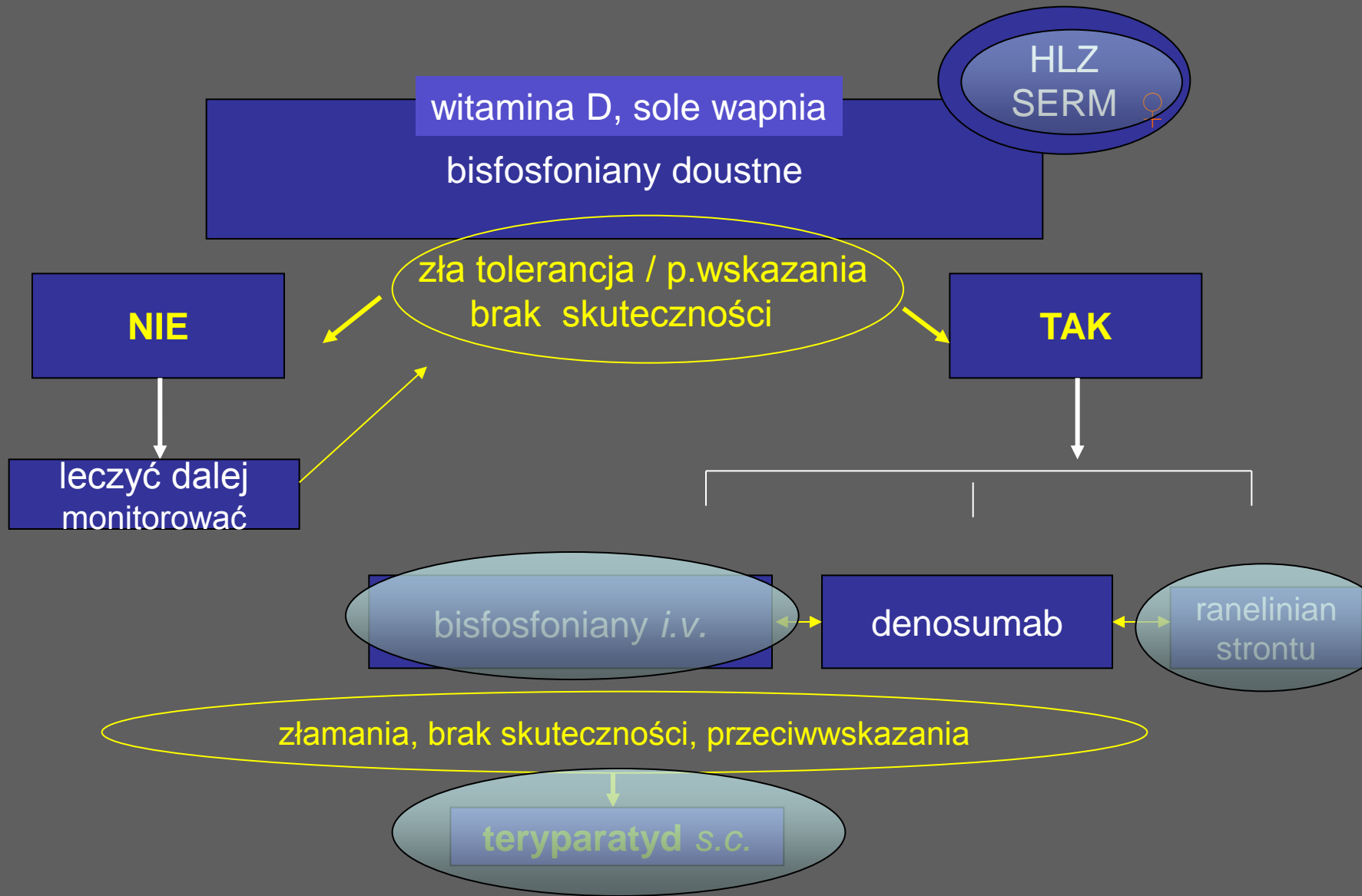
4. denosumab s.c.

ok. 1800 PLN → 30% ok.500 PLN

5. teryparatyd (rhPTH 1-34) s.c. ok. 20 000 PLN

LECZENIE FARMAKOLOGICZNE OSTEOPOROZY u kobiet po menopauzie

Kryteria refundacji denosumabu (Prolia)*
u kobiet z osteoporozą po menopauzie od 1.09.2014
odpłatność dla pacjentek 30% :

- kobieta w wieku powyżej 60 lat
- T-score mniejsze lub równe - 2,5 SD mierzone metodą DXA
- po złamaniu osteoporotycznym
- po niepowodzeniu leczenia bisfosfonianami lub z przeciwwskazaniami (nietolerancją) do stosowania doustnych bisfosfonianów
- Wszystkie 4 kryteria powinny być spełnione

Brak refundacji dla mężczyzn

Brak refundacji dla chorych z niewydolnością nerek

Brak refundacji dla osób młodszych (<60rż)

Brak refundacji dla chorych ze złamaniemiskoenergetycznym ale bez pomiaru DXA

Brak refundacji dla chorych bez złamania z przeciwwskazaniami do bisfosfonianów

Ryzedronian wskazanie refundacyjne

2364	Risedronatum natricum	Risedros 35, tabl. powl., 35 mg	4 tabl.	5909990082599	2012-01-01	2 lata	zanikowego-bocznego - niuzol 147.0. Leki stosowane w chorobach kości - bisfosfoniany doustne - kwas alendronowy i ryzedronowy	14,68	19,53	15,37	Osteoporoza	Profilaktyka osteoporozy posterydowej	2012-05-01	30%	8,77

Profilaktyka osteoporozy posterydowej:

- Osoby starsze
- Przyjmujące dużą dawkę kortykosteroidów (pow. 5 mg prednizonu dziennie)
- Stosujący kortykosteroidy dłużej niż 3 miesiące

Refundacja w innych krajach, przykłady

Finlandia: pierwsza linia leczenia, t-score $< -2,5$ lub wcześniejsze złamanie (osteoporotyczne)

Grecja: pierwsza linia leczenia, t-score $< -2,5$ lub wcześniejsze złamanie

Irlandia: pierwsza linia leczenia, t-score $< -2,5$ lub wcześniejsze złamanie

Słowacja: pierwsza linia leczenia, t-score $< -2,5$ lub wcześniejsze złamanie

Norwegia: druga linia leczenia, po bisfosfonianach wiek > 75 l.

Szwecja: druga linia leczenia, po bisfosfonianach, t-score $< -2,5$ lub złamanie

Czy możemy poszerzyć kryteria rozpoznawania osteoporozy:

Kobieta 50+

- złamanieiskoenergetyczne b.k.k.u po wykluczeniu innych chorób kości, bez DXA
- złamanieiskoenergetyczne w lokalizacji głównej (bez przedramion ?) DXA – osteopenia
- bez złamań, DXA T-score < -2.5
- bez złamań (lub ze złamaniami), FRAX_{BMD} > 10%

Jak rozpoznawać osteoporozę u młodszych?

Czy takie same kryteria u mężczyzn, wiek ?

Czy to są jednocześnie progi terapeutyczne – tak

Czy to są kryteria refundacyjne ?? –zapewne nie wszystkie

Samo rozpoznanie osteoporozy i/lub stwierdzenie wysokiego ryzyka złamań nie przesądza o wyborze metod leczenia i wyborze leku!
O tym decyduje lekarz

O kryteriach refundacji leków decyduje płatnik

O dostępie do lecznictwa specjalistycznego też decyduje płatnik

PRZYCZYNY BRAKU POZYTYWNYCH EFEKTÓW LECZENIA

- brak leczenia!
- **50% chorych nie przestrzega zaleceń lub całkowicie zaprzestaje leczenia!**
- źle dobrany lek
- nierozpoznana osteoporoza wtórna / lub inne przyczyny złamania
- obecność „nieusuwalnych” przyczyn ryzyka złamań
- pojawienie się nowych czynników ryzyka w czasie leczenia
- sarkopenia, choroby mięśni
- upadki,
- niedobór witaminy D

FRAX WHO fracture risk assessment tool

Country: **Polska**

Name: xx

1.Age : 53

10. Secondary osteoporosis No

2.Sex F

11. Alcohol 3 more units per day No

3.Weight (kg) 71

12. Femoral neck BMD - bez pomiaru
T-score -

4.Height (cm) 165

5.Previous fracture **No**

6.Parent fractured hip No

7.Current smoking No

8.Glucocorticoids No

9.Rheumatoid arthritis No

BMI 26.7

The ten year probability of fracture (%)

- major osteoporotic 2,4

- hip fracture 0,3

FRAX WHO fracture risk assessment tool

Country: **Polska**

Name: xx

1.Age : 53

10. Secondary osteoporosis No

2.Sex F

11. Alcohol 3 more units per day No

3.Weight (kg) 71

12. Femoral neck BMD -

4.Height (cm) 165

T-score - 2,8

5.Previous fracture **No**

6.Parent fractured hip No

7.Current smoking No

8.Glucocorticoids No

9.Rheumatoid arthritis No

BMI 26.7

The ten year probability of fracture (%)

- major osteoporotic 5,9

- hip fracture 2.4

FRAX WHO fracture risk assessment tool

Country: **Polska**

Name: xx

1.Age : 53

10. Secondary osteoporosis No

2.Sex F

11. Alcohol 3 more units per day No

3.Weight (kg) 71

12. Femoral neck BMD -

4.Height (cm) 165

T-score - nie oznaczono

5.Previous fracture Yes

6.Parent fractured hip No

7.Current smoking No

8.Glucocorticoids No

9.Rheumatoid arthritis No

BMI 26.7

The ten year probability of fracture (%)

- major osteoporotic 5,3

- hip fracture 0,9

FRAX WHO fracture risk assessment tool

Country: **Polska**

Name: xx

1.Age : 53

10. Secondary osteoporosis No

2.Sex F

11. Alcohol 3 more units per day No

3.Weight (kg) 71

12. Femoral neck BMD -

4.Height (cm) 165

T-score - 2,8

5.Previous fracture **Yes**

6.Parent fractured hip No

7.Current smoking No

8.Glucocorticoids No

9.Rheumatoid arthritis No

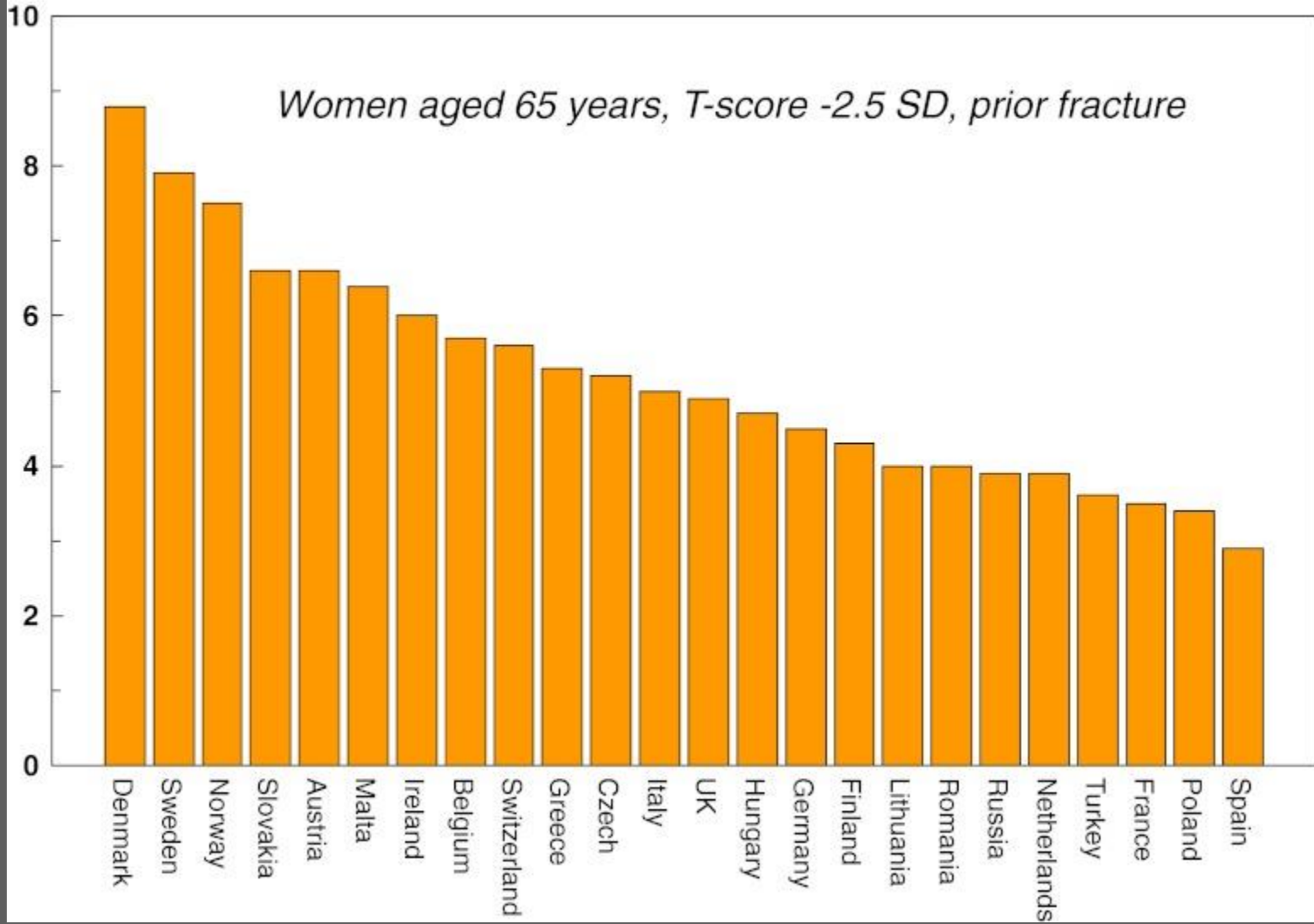
BMI 26.7

The ten year probability of fracture (%)

- major osteoporotic 12

- hip fracture 3,9

Ten-year probability (%)

Kanis J i wsp. European guidance for the diagnosis and management of osteoporosis in postmenopausal women. *Osteoporos Int.* 2013; 24(1): 23–57.

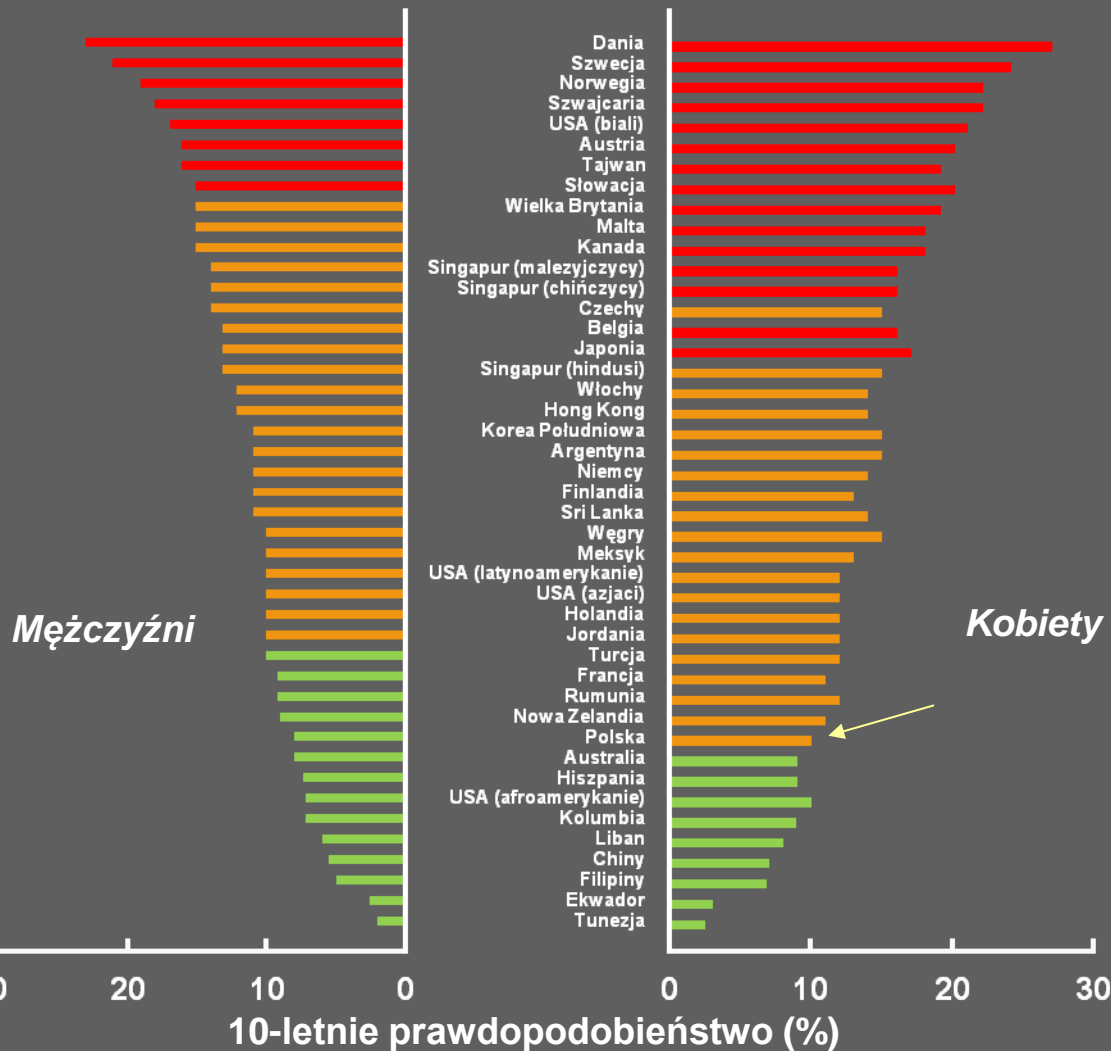
Table Examples of **intervention thresholds** (equivalent to the age specific fracture probability in women with prior fragility fracture) as set by FRAX-based 10-year probability (in percent) of a major osteoporotic fracture in postmenopausal women with a previous fracture (no glucocorticoid treatment or other clinical risk factors, a body mass index of 24 kg/m² and without BMD) [66]

Lekamwasam S. et al. A framework.. Osteoporosis Int.2012

Age	Germany	UK	Spain	Polska	France	Italy
50–55	7.1	8.2	3.7	5.4	5.5	7.4
55–60	7.8	10.6	4.6	6.4	6.3	8.5
60–65	10.2	14.0	6.2	7.6	8.0	11.2
65–70	13.9	18.2	9.0	9.3	11.1	15.1
70–75	18.1	21.6	12.6	12.0	15.8	18.9
75–80	23.2	25.3	18.0	16.0	22.2	23.9
80–85	28.9	30.1	23.5	20.0	30.4	29.9
85+	30.6	33.2	23.6	23.0	36.0	31.5

PROGI INTERWENCJI U KOBIET (10-letnie ryzyko złamań % = równoważnik pierwszego złamania bez innych czynników ryzyka wg FRAX)

Ogólnowiatowe 10-letnie prawdopodobieństwo wystąpienia złamania

10-letnie prawdopodobieństwo ciężkiego złamania u mężczyzn i kobiet w wieku 65 lat, u których uprzednio wystąpiło złamanie niskoenergetyczne (bez dodatkowych klinicznie istotnych czynników ryzyka) będących w zakresie wartości BMD dla osteoporozy*

W przypadku dostępnych danych, odpowiednim krajom przypisano stosowne kolory:

- czerwony (roczna częstość >250/100 000)
- pomarańczowy (150–250/100 000)
- zielony (<150/100 000)

*T-score szyjki kości udowej <-2,5; BMI o wartości 24 kg/m²

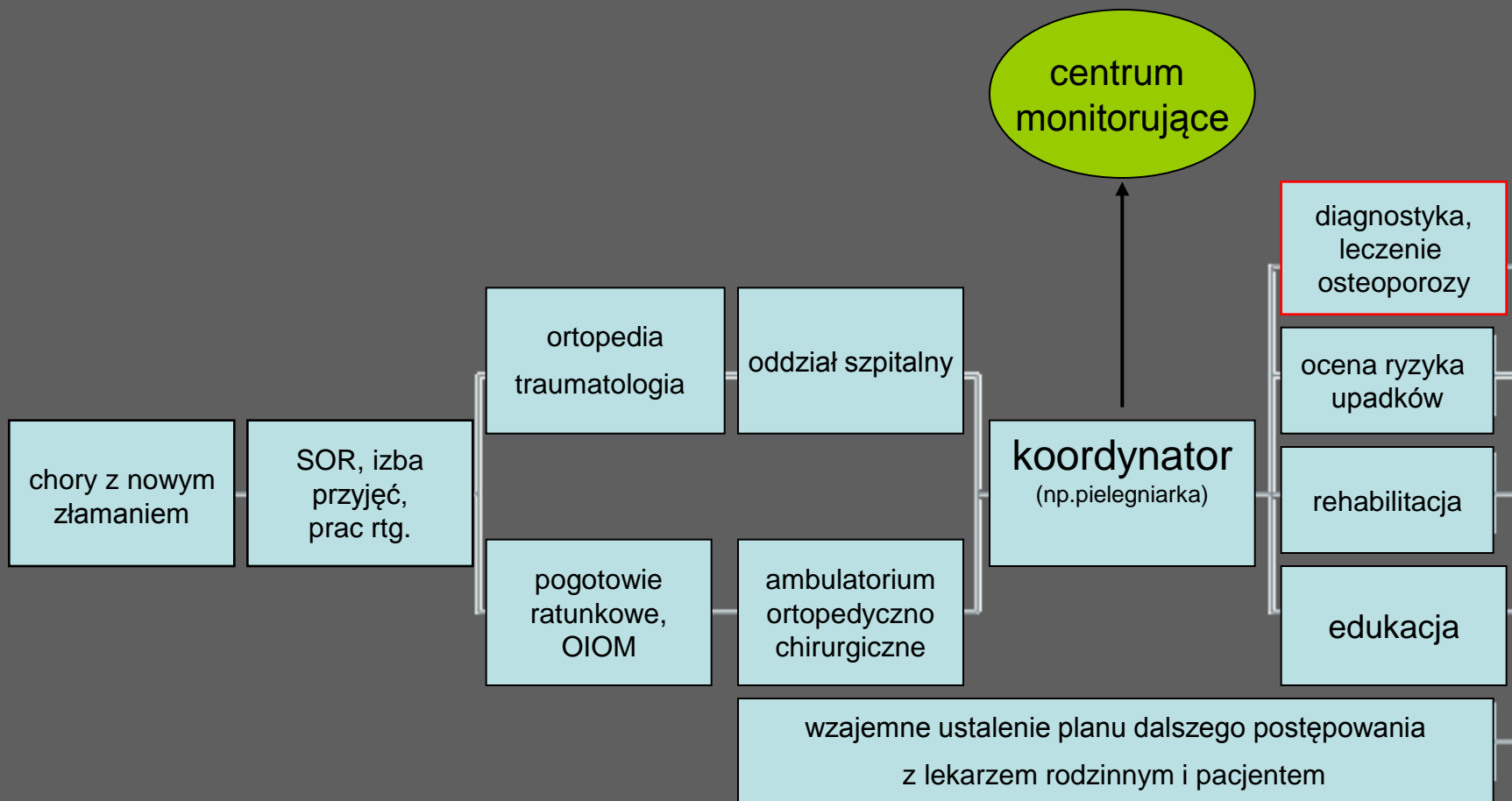
w roku 2010 w UE liczba zgonów związanych z osteoporotycznym złamaniem:

43 000

Kanis JA i wsp. Osteoporosis Int.2012

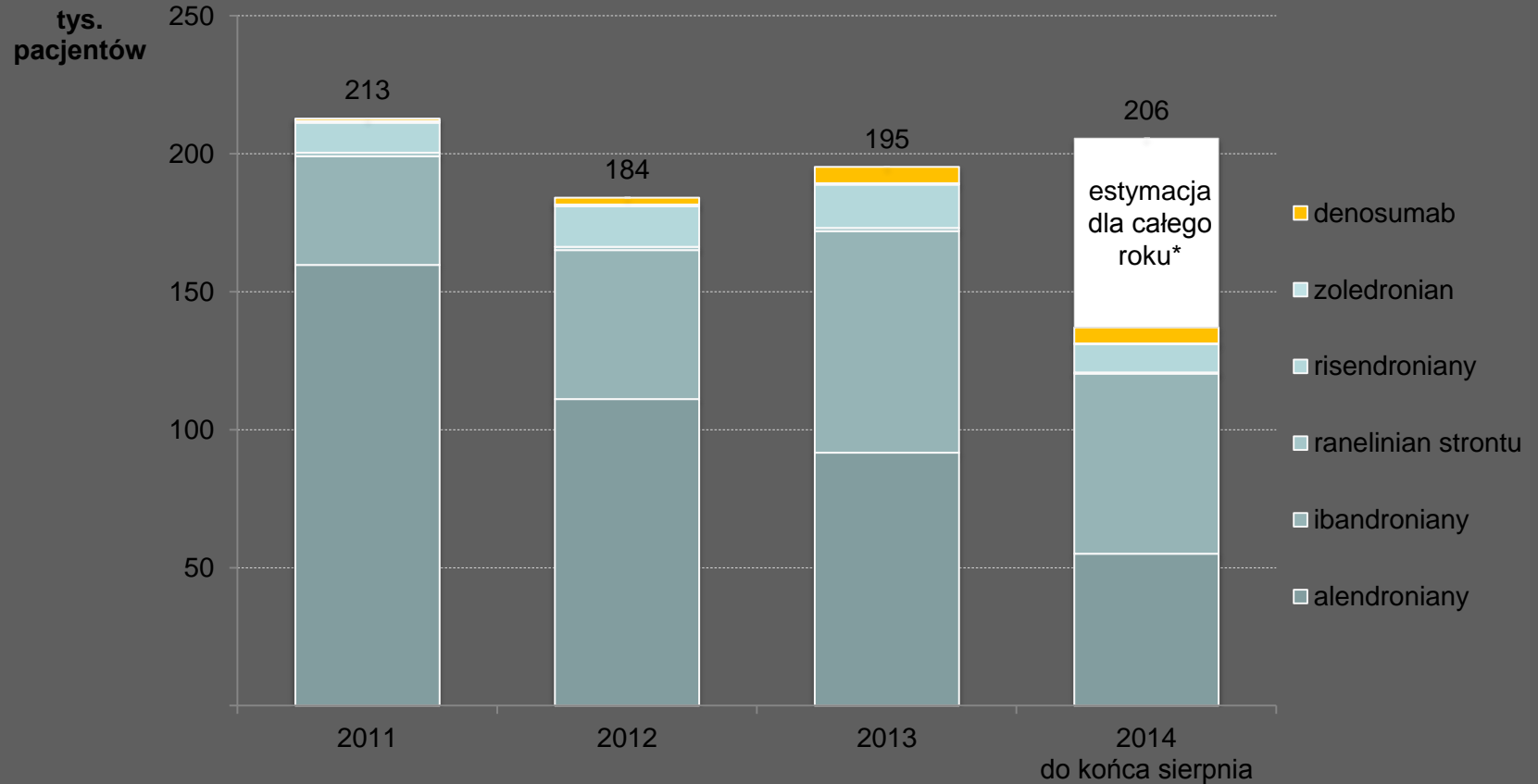

Struktura szpitalnej służby monitoringu złamań (FLS) w Szkocji

* Older patients, where appropriate, are identified and referred for fall assessment.

Wielkość rynku leczenia osteoporozy w Polsce

Źródło:

IMS National Sales Data, MAT/8/2014, Value (PLN), M05B3 BISPHOSPH OSTEOPOROSIS and M05B9 OTH BONE CALCIUM REGULAT © 2014 IMS Health and its affiliates. All rights reserved

Wyczenie liczby pacjentów na podstawie liczby pełnych terapii w oparciu o dane o ilości sprzedanych opakowań poszczególnych produktów oraz przelicznika DDD według WHO

Estymacja dla całego roku: analizy własne Amgen na podstawie ww danych